

Zápis z jednání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny dne 19. března 2018

Jednání se uskutečnilo v pondělí 19. března 2018 (14.00 hod. – 16.30 hod.) ve vládním zasedacím sále Úřadu vlády ČR na adrese nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1, 118 01.

Přítomní členové: Balog Ján; Růžička Čeněk; Horváthová Jana, PhDr. (ředitelka muzea romské kultury); Horváthová Martina, Bc. (místopředsedkyně Rady); Kaleja Martin, Doc. PhDr. et PhDr., Ph.D.; Köttnerová Renáta, PhDr.; Kudry Jan, Mgr., Ph.D.; Oláh Štefan; Pelikán Robert, JUDr. (ministr spravedlnosti); Pospíšil Petr, RNDr. (SMO ČR); Stejskalová Edita, Bc.; Stojka Josef; Taragoš Nikola; Torák Petr, MBA

Osoby pověřené k zastupování členů: Barbořík Michal, Mgr. (oddělení prevence kriminality, MV); Kalistová Kateřina, JUDr. (náměstkyně pro řízení sekce živého umění, MK); Kottnauerová Stanislava, Mgr. (odbor zdravotních služeb, MZ); Kouřil Pavel, Ing. (MF); Novák Michal, Mgr. (MPSV); Pícl Václav, Mgr., (náměstek pro řízení sekce vzdělávání, MŠMT)

Omluvení členové: Bikár František; Fuková Lucie, Mgr.; Dostálová Klára, Ing. (ministerně pro místní rozvoj); Heráková Sigmund Alice, Mgr.; Holomek Karel, Ing.; Metnar Lubomír, Mgr. (ministr vnitra); Mižigár Michal, Bc.; Navrátil Jiří (AK ČR); Nehudková Eva, Mgr., (Kancelář veřejného ochránce práv); Němcová Jaroslava, Ing., MBA (ministerně práce a sociálních věcí); Pavelek Petr, Ing., Ph.D. (náměstek ministra sekce 06 - Veřejné rozpočty, MF); Plaga Robert, Ing., Ph.D. (ministr školství, mládeže a tělovýchovy); Poláčková Lýdia, Bc.; Prymula Roman, prof. MUDr., CSc., Ph.D. (náměstek pro zdravotní péči, MZ); Šmíd Ilja, PhDr. (ministr kultury); Šrámek Ivo, Mgr. (náměstek pro řízení sekce bezpečnostní a multilaterální, MZV);

Hosté: Brychtová Anna, Mgr. (MŠMT); Hoření Karina, Mgr. (ÚSTR); Janíková Barbara Mgr. (OPK - ÚVČR); Kalašníkovi Jiří, JUDr. (MZV); Kavková Blanka, Mgr. (MZ); Kiššová Lucia, Mgr. (OPK – ÚVČR); Kozák Jan, Mgr. (OPK – ÚVČR); Šlapka Lubomír (Most k naději, z. s.); Soukupová Radka, Mgr. (ASZ – ÚVČR); Theuserová Iveta, DiS. (Most k naději, z. s.); Valachová Iveta, Mgr. (MŠMT);

Úřad vlády ČR: Baršová Andrea, PhDr. Mgr., Ph.D.; Beňák David, Mgr.; Doubravský Zdeněk, Mgr.; Hušek Petr, Mgr., Ph.D.; Karclová Marianna, Mgr.; Martínek Martin, M.A.; Pospíšil Milan, RNDr.; Souček Jiří, Mgr.; Štěpánková Martina, Mgr.

Zahájení

JUDr. Robert Pelikán, ministr spravedlnosti a předseda Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, zahájil první zasedání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny (dále jen „Rada“) v roce 2018.

Přivítal členy a hosty, zejména pak informoval, že vláda usnesením ze dne 8. března č. 147, jmenovala nové členy, jmenovitě Mgr. Alici Sigmund Herákovou, Štefana Oláha, Josefa Stojku, Nikolu Taragoše a Petra Toráka, MBA.

Dále jednání na pokyn předsedy Rady vedl tajemník Rady, který informoval, že se z jednání pořizuje zvukový záznam. Usnášeníschopnost Rady byla potvrzena přítomností 20 členů v zasedací místnosti na začátku zasedání z celkového počtu 30 členů.

Kontrola usnášeníschopnosti zasedání Rady:

Přítomno	Celkový počet	Usnášeníschopnost
20	30	ANO

Zasedání je usnášeníschopné.

Program byl členům a členkám Rady zaslán elektronicky společně s pozvánkou. *Tajemník Rady* představil program tak, jak byl uveden v pozvánce. Žádný z členů Rady neměl k programu připomínky.

Návrh programu:

1. Výstupy ze setkání národních romských platforem
 - a) Podnět k toleranci a zlepšení soužití různých etnických a společenských skupin
 - b) Výuka proti předsudkům a předcházení nesnášenlivých projevů (anticiganismus) vedoucí k šikaně na školách
 - c) Další postupy a zapojení členů Rady
2. Informace o výzkumu „Předsudky v české společnosti a jak s nimi účinně pracovat ve škole“
3. Možnosti podpory asistentů pedagoga
4. Informace o šetření Zdraví a návykové látky mezi Romy – další postup
5. Informace o situaci v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu
6. Různé

Program zasedání byl konsensuálně přijat.

1. Výstupy ze setkání národních romských platforem

a) Podnět k toleranci a zlepšení soužití různých etnických a společenských skupin

Tajemník Rady v rámci prvního bodu zasedání informoval o výstupech projektu „Aktivizace a zmocňování romských aktérů prostřednictvím národní romské platformy“ a souvisejících tématech, která se vztahují k soužití mezi Romy a majoritní společností.

Projekt „Aktivizace a zmocňování romských aktérů prostřednictvím Národní romské platformy II“ je spolufinancovaný z programu Evropské unie Práva, rovnost a občanství. Kancelář Rady vlády pro záležitosti romské menšiny jakožto Národní kontaktní místo romské integrace v České republice je realizátorem tohoto projektu.

V rámci projektu proběhly následující aktivity:

Zahajovací seminář, jehož cílem bylo vedle samotného představení cílů a aktivit projektu otevření diskuze o romských zastřešujících organizacích operujících ať už na národní tak na regionální úrovni. Vzhledem k zaměření semináře byly účastníky především zástupci uskupení sdružujících více organizací.

Dvoudenní kurz ke zvýšení kompetencí v oblasti komunitní práce a jejich principů a posílení měkkých dovedností v oblasti vyjednávání a prosazování zájmů Romů byl určen pro Romy, kteří mají potenciál aktivizovat romskou komunitu a více ji zapojit do veřejného života. Z deseti účastníků kurzu vzešly 4 lektorské dvojice, které s podporou zkušených lektorů samostatně vedli 4 jednodenní kurzy v regionech.

Semináře o fungování lokálního partnerství a možnostech zapojení Romů do činnosti Agentury pro sociální začleňování proběhly v Písku a ve Valašském Meziříčí s cílem zvýšit zapojení Romů do lokálních partnerství a obecně do činnosti Agentury pro sociální začleňování. Účelem seminářů bylo interaktivním způsobem zapojit Romy a místní aktéry do diskuze, která povede k nastavení jejich spolupráce, představení konkrétních návrhů na zapojení Romů do procesů na úrovni lokálního partnerství a identifikování představ Romů o tom, čeho by se v rámci spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování ve městě mělo dosáhnout.

Stěžejní aktivitou projektu byly setkání Národní romské platformy v regionech. Ta se uskutečnila ve městech Plzni, Hradci Králové a Jeseníku. Regionální setkání byla jedinečnou příležitostí, kdy Romové na straně jedné a zástupci obcí a krajů na straně druhé zasedli k jednomu stolu. Nejprve diskutovali o problémech, kterým Romové čelí. Následně účastníci společně hledali řešení identifikovaných problémů. Ve třetí fázi pak diskutovali o možnostech přenesení navrhovaných řešení do praxe.

Na 28. března 2018 je připraven závěrečný seminář projektu. Ten je určen zejména pro účastníky předchozích aktivit a státní a veřejnou správu, aby v obecné rovině vyzdvihli problémy a jejich řešení, které byly zmíněny napříč aktivitami projektu. Cílem závěrečného semináře bude dojít k obecným závěrům, které mohou pomoci při formulování politiky romské integrace na národní, regionální i lokální úrovni.

Klíčová doporučení projektu byla následující:

1. zvýšit zapojování „nových tváří“ z regionů do procesu romské integrace. Jejich vyhledání a aktivizace se prostřednictvím projektu podařila – otázkou však zůstává jak s těmito osobnostmi dále pracovat i po skončení projektových aktivit;
2. přenášet více informací z centrální úrovně do lokalit. Informace z centrální úrovně, např. z ÚVČR či ministerstev se nedostávají do lokalit či k jednotlivcům. Pokud se již dostanou, nejsou vysvětleny srozumitelným jazykem;
3. zlepšit informovanost o existujících dotačních titulech. S nedostatečným přenosem srozumitelných informací souvisí i značná neznalost Romů aktivních v lokalitách, jaké mají možnosti čerpání z dotačních titulů;
4. zlepšit přístup přepážkových pracovníků k romským klientům. Účastníci projektových aktivit se často setkávali s neochotou klientských pracovníků v přístupu k vyřízení jejich žádostí;
5. pracovat na vzájemném soužití a zvyšovat toleranci ve společnosti. Účastníci projektových aktivit často poukazovali na absenci vzájemného prostoru pro setkávání Romů s Neromy.

Na témata vzájemného soužití, vzdělávání Romů v souvislosti s pozicí asistenta pedagoga stejně tak jako na drogovou problematiku se zaměřuje toto zasedání Rady, viz následující body.

V souvislosti s uvedenými doporučeními bylo navrženo usnesení, které poukazuje na potřebu zapojit Romy do činností státní a veřejné správy a zlepšení soužití Romů a většinové společnosti.

**Návrh usnesení č. 1/2018
Rady vlády pro záležitosti romské menšiny
ze dne 19. března 2018
k bodu 1. a) a c)**

Rada

I. požaduje, aby jednotlivé resorty zohledňovaly potřebu zapojování Romů do pracovních skupin, které mají, případně mohou mít dopad na soužití Romů a majority;

II. vyzývá občanské členy, aby se účastnili seminářů, konferencí, odborných grémií apod., na kterých by mohli zastupovat zájmy romské menšiny a vytvářeli komunikační mosty ke zlepšení soužití různých etnických a společenských skupin.

Hlasování o usnesení

PRO	ZDRŽEL SE	PROTI
20	0	0

Usnesení bylo přijato.

b) Výuka proti předsudkům a předcházení nesnášenlivých projevů

Na téma předcházení nesnášenlivých projevů, na které bylo v rámci projektu Aktivizace a zmocňování romských aktérů prostřednictvím národní romské platformy poukázáno, se zaměřilo také zasedání Pracovní skupiny ke vzdělávání Romů, a to zejména v souvislosti s výukou proti předsudkům a předcházení nesnášenlivých projevů (anticiganismu), jež vedou k šikaně na školách.

Předsedkyně této pracovní skupiny a místopředsedkyni Rady Bc. Martina Horváthová informovala Radu o proběhlém jednání a navrhovaných opatřeních. Bc. Martina Horváthová uvedla, že se pracovní skupina (PS) v roce 2016 otevřelo téma šikany na školách. V návaznosti na proběhlá jednání PS zapracovalo MŠMT navržené podněty do "Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních" odstavec týkající se etnické a rasové šikany, konkrétně byl podnět PS včleněn do jedné z 22 příloh uvedeného metodického pokynu. Členové PS uvítali tuto změnu, ovšem s ohledem na množství příloh a významnost tohoto tématu se tento postup jeví jako nedostatečný, a to zejména z toho důvodu, že není možné posoudit, do jaké míry školy vzdělávají v oblasti předcházení předsudků a chybí také vyhodnocení dopadu toho vzdělávání na život ve školách.

Současně představila podnět, aby MŠMT prostřednictvím České školní inspekce provedlo a zopakovalo tematické šetření k rasově motivované šikaně z roku 2016 a aby se nové šetření zaměřilo na získávání konkrétních kazuistik z případů, kdy k šikaně na podkladě etnicity došlo.

V rámci diskuze předseda Rady doporučil provést průzkum mezi žáky, zdali se s rasismem setkávají a jak v takových případech na to škola reaguje. Bc. Edita Stejskalová v souvislosti s činností České školní inspekce informovala o možnosti přizvat do její činnosti tzv. přizvané osoby. Současně k tématu rasismu a šikaně zdůraznila, že se šikany dopouštějí někdy i učitelé, a proto je důležité zapojení třetích osob, které doplní tým inspektorů a situaci zachytí z pohledu

neustranných pozorovatelů a odborníků například na téma rasismu, případně osoby, které jsou blíže seznámeny s problémy a postavení romských žáků. Doc. PhDr. et PhDr. Martin Kaleja, Ph.D. uvedl, že požadavek občanských členů rady se soustředí za prvé na nastavení činnosti České školní inspekce a její připravenost k řešení oblasti rasismu a předsudků a za druhé na provedení výzkumu (ze strany MŠMT), který popíše aktuální stav v oblasti připravenosti systému řešit oblast předsudků vedoucích k rasismu a bude doplněn kazuistickými případy.

V druhé části svého příspěvku se Bc. Martina Horváthová soustředila na postavení metodiků prevence a výchovných poradců na školách, tj. dvou pracovních pozic, které jsou často kumulovány do činnosti jednoho zaměstnance. Pracovní skupina již v roce 2016 doporučila ošetřit celou věc tak, že by měla být snížena zátěž preventistů přímou pedagogickou prací, aby školní metodici měli více prostoru pro svou práci.

Náměstek MŠMT Mgr. Václav Pícl potvrdil, že MŠMT může zadat České školní inspekci úkol, aby provedla požadovanou tematickou inspekci a zopakovala tematické šetření z roku 2016. Ke konkrétní podobě šetření navrhl, aby se zástupci pracovní skupiny setkali se zástupci České školní inspekce k vydefinování oblasti šetření. Ve vztahu k postavení metodiků prevence a výchovných poradců potvrdil záměr MŠMT ke snížení jejich pedagogického úvazku, tak aby se mohli více věnovat metodické či výchovné činnosti. Mgr. Jan Kudry, Ph.D. doplnil požadavek na zadání šetření o to, aby se ČŠI zaměřila také na pasivní šikanu.

Předseda Rady v souvislosti s proběhlou diskuzí otevřel téma přístupu škol k výuce o rasismu, tj. způsobu, jak se školy věnují tématu rasismu a co dělají k osvětě v této oblasti, zejména ho zajímalo jak zlepšit přístup škol k výuce o rasismu. Náměstek Mgr. Václav Pícl k tomu doplnil, že výuka o rasismu je součástí rámcových vzdělávacích programů, a dotýká se zejména občanské výchovy a dalších předmětů jako průřezové téma např. v rámci tématu člověk a společnost a školy mají povinnost toto vzdělávání zařadit, tak aby bylo průřezové téma naplněno. Doc. PhDr. et PhDr. Martin Kaleja, Ph.D. ve vztahu k multikulturní výchově a rasismu uvedl, že i přesto, že téma má svůj obsah v rámci rámcového vzdělávacího programu, tak se mu pedagogové nevěnují, často sami nerozumí terminologii a konstruktům a současně neznají metody, jak multikulturní výchovu, včetně tématu rasismu vyučovat. Tato dovednost je klíčová i z toho důvodu, že škola je jedním z klíčových determinantů ve vývoji dětí a studentů.

Josef Stojka a Čeněk Růžička sdíleli zkušenosti z Moravskoslezského a Královehradeckého kraje s šikanou na školách. Na problémy souvisejícími se systémem spádovosti škol ve svých příspěvcích poukázali Josef Stojka, Bc. Edita Stejskalová, a také Mgr. Jan Kudry, Ph.D., který požádal, aby se tímto tématem Rada věnovala na jednom z příštích zasedání. Děti ze SVL by měly mít stejné příležitosti a výchozí pozice tak, aby mohly navštěvovat běžné školy mimo vyloučené lokality. PhDr. Renáta Köttnerová se dotázala zástupců MŠMT, zdali mají zpětnou vazbu od krajských pracovníků, kteří zajišťují primární prevenci v kraji k problematice rasismu a boji s předsudky. Bc. Edita Stejskalová také v souvislosti s diskuzí požádala zástupce MŠMT o bližší informace o naplňování rozsudku D. H. a ostatní vs. Česká republika a dopady novely školského zákona, který zavádí povinnost navštěvovat poslední ročník předškolní výchovy. Zástupce MŠMT přislíbil, že detailnější informace členům Rady poskytne písemně.

PhDr. Jana Horváthová, ředitelka Muzea romské kultury poukázala na chybějící informace o Romech v učebnicích. Mgr. David Beňák k tématu připomněl výsledky Sociologického monitoringu vzdělávacích vstupů a výstupů dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v České republice, který poukázal na postoje českých učitelů k romským žákům, kde si většina učitelů ve vzorku cca 2.000 osob myslí o romských žácích, že jsou mentálně retardováni, stejně tak připomněl negativní postoje majoritní společnosti k Romům, které pravidelně vychází z výzkumů veřejného mínění. RNDr. Petr Pospíšil zpochybnil význam jedné tematické inspekce a diskuze o zvýšení příplatku v souvislosti s vážností projednanými problémy.

Tajemník Rady v návaznosti na proběhlou diskuzi a doporučení předsedy Rady představil návrh usnesení občanských členů, ve kterém Rada

I. žádá, aby Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, provedlo revizi připravenosti škol k řešení rasismu a šikany na školách;

II. žádá, aby Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy provedlo tematické šetření k rasově motivované šikaně a aby se toto šetření zaměřilo na získávání konkrétních kazuistik z případů, kdy k šikaně na podkladě etnicity došlo;

III. doporučuje Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy vymezit pozici výchovných poradců a školních metodiků prevence na školách, co by pracovníků školního poradenského pracoviště tak, aby nedocházelo ke kumulaci jejich pozic a zároveň snížit rozsah přímé pedagogické práce školních metodiků prevence na školách.

Vzhledem k tomu, že 2. bod jednání Rady je věnován „Předsudkům v české společnosti a jak s nimi účinně pracovat ve škole“, tak za účelem doplnění projednávaného tématu přerušil předsedající projednávání bodu 1 v této části a přistoupil k bodu 2 programu Rady s návrhem, že o usnesení se bude hlasovat po projednání souvisejících témat.

2. Informace o výzkumu „Předsudky v české společnosti a jak s nimi účinně pracovat ve škole“

Mgr. Karin Hoření z Ústavu pro studium totalitních režimů informovala Radu o vzniklé publikaci „Co si myslíš o... Předsudky v české společnosti a jak s nimi účinně pracovat ve škole“. Publikace vznikla z výzkumu, na kterém se podílely dvě instituce - Sociologický ústav Akademie věd, jehož tým analyzoval dostupná data o vztahu české společnosti k menšinám, a tým Oddělení vzdělávání Ústavu pro studium totalitních režimů, jenž prováděl kvalitativní výzkum zaměřený na to, jak fungují na základních a středních školách programy, které mají vést žáky a studenty k toleranci. Zaměření výzkumu bylo definováno zadáním financovatele, jímž byla německá nadace Erinnerung, Verantwortung und Zukunft.

Sociologický ústav Akademie věd poukázal na to, že velká část české společnosti v šetřeních otevřeně označuje svůj vztah k Romům jako špatný nebo velmi špatný. Situace je setrvalá a vztah k Romům neovlivňuje pozitivně ani vzdělání respondenta, pocit životního štěstí nebo příjem, jako je tomu ve vztahu k jiným menšinám. Na vztah vůči Romům nemají prakticky vliv sociodemografické charakteristiky, negativní postoje jsou ukotveny velmi silně ve všech vrstvách společnosti. Byl nalezen pouze jediný faktor, který významněji ovlivňuje vztah vůči Romům, a tím je známost/přátelství s Romem. Zde pak platí, že pokud má respondent známé nebo přátele mezi Romy, ovlivňuje to jeho vztah vůči Romům směrem k lepšímu, nejedná se ale o změnu celého postoje z negativního na pozitivní, ale pouze posun směrem k lepšímu vnímání.

Tým Oddělení vzdělávání Ústavu pro studium totalitních režimů se zaměřil na to, jak se tato situace projevuje ve školách. Ve své prezentaci uvedla, že:

Žáci a studenti vnímají romskou problematiku jako aktuální a chtějí o ní ve škole hovořit, učitelé takové debaty neplánují, nepřístupují k tomu systematicky, nechávají žákům a studentům však prostor v rámci jiných témat.

Učitelé nepocítují nedostatek dostupných výukových materiálů. Postrádají především kompetence k vedení výuky o konfliktních tématech (vytváření bezpečné atmosféry ve třídě, moderování debaty, práce s problémovými žáky).

V případě, že učitelé mají snahu téma zařadit mezi např. projektové dny, tak jsou před ně kladeny vysoké administrativní nároky, které je mnohdy odradí od zařazení tématu do programu projektových dnů. Učitelé se mnohdy setkávají s negativními reakcemi rodičů, tzn., pokud chtějí pozvat například romského aktivistu, tak často čelí jejich stížnostem na výběr diskutovaných témat, v těchto případech mnohdy chybí podpora ze strany ředitelů škol. Současně se v rámci studie setkali výzkumníci s názorem, že mnoho učitelů má samo xenofobní názory, a proto toto téma nechtějí ve škole otevírat.

Po diskuzi bylo toto téma uzavřeno. S ohledem na časové možnosti hostů z organizace Most k naději z. s. byl původní bod č. 4 zařazen na program jednání po projednání příspěvku Mgr. Karin Hoření z Ústavu pro studium totalitních režimů.

3. Informace o šetření Zdraví a návykové látky mezi Romy – další postup¹

Lubomír Šlapka z organizace Most k naději, z. s. informoval Radu o nebezpečí a hrozbách, kterým Romové čelí na Mostecku a okolí, zejména pak v Chánově – Janově. Upozornil na to, že mnoho Romů, kteří se vrací z Velké Británie, mají drogovou zkušenost. Mění se také struktura uživatelů drog, mezi kterými je přibývá mladistvých, což má významný dopad na jejich vzdělanostní šance, rodinný život, flexibilitu na trhu práce apod.

Upozornil na selhávání primární prevence, a to nejenom u romské populace, ale obecně u majority. Výzkumy poukazují, že děti, i přesto, že jsou seznámeny s drogovou problematikou, tak s drogami experimentují, chybí koordinovaný přístup, což je výzva pro Radu vlády pro koordinování protidrogové problematiky stejně tak jako výzva pro Ministerstvo spravedlnosti, či Ministerstvo práce a sociálních věcí, či Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Následně Iveta Theuserová, DiS., vedoucí sociální poradny pro drogové závislé v Janově informovala o problematice s obchodem s chudobou a dalších rizikových formách chování v SVL, a to zejména spojené se zadlužením. Drogová problematika je alarmující, týká se celých rodin. Odborné poradenství je poskytováno nízkoprahově, ovšem i tak se setkávají s problémem namotivovat klienty k tomu, aby svou životní situaci řešili. Drogová problematika je spojena s vysokou nezaměstnaností, problematikou bydlení, zadlužením a také lichvy.

Mgr. Jan Kozák z Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti navázal na předešlé příspěvky prezentací studie „Zdraví a návykové látky mezi Romy“ z roku 2017. Designem šlo o průřezovou dotazníkovou studii na vybraném vzorku příslušníků romské menšiny v lokalitách, kde dlouhodobě působí romští terénní pracovníci podporovaní v rámci dotačního programu na podporu terénní práce vyhlášeného Radou vlády pro záležitosti romské menšiny. Dotazník obsahoval 7 tematických modulů – zdraví a životní spokojenost, tabák, alkohol, nelegální drogy, hazardní hry, využití služeb, sociodemografické údaje. Výsledky studie jsou zveřejněny v publikaci „Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2016“ (str. 73) dostupné na webové adrese: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/32732/786/VZ_2016_drogova_situace_v_CR.pdf

V rámci diskuze náměstkyně pro řízení Sekce pro lidská práva Mgr. Martina Štěpánková představila připravovanou činnost expertní pracovní skupiny k problematice drog v SVL, jejíž první setkání bylo naplánované na 6.4.2018. V diskuzi zazněly podněty k tomu, aby se nezapomínalo na práci s dětmi.

¹ V průběhu projednávání tohoto bodu se ze zasedání Rady omluvili Ján Balog, Bc. Edita Stejskalová a Nikola Taragoš.

1 b.) Pokračování k tématu: Výuka proti předsudkům a předcházení nesnášenlivých projevů

Z podnětu Mgr. Marty Štěpánkové, náměstkyně pro řízení Sekce pro lidská práva, došlo k doplnění návrhu usnesení k bodu č. 1 o IV. bod, který navrhuje, aby Rada uložila úkol své pracovní skupině pro vzdělávání Romů, aby připravila ve spolupráci se zainteresovanými subjekty návrh podnětu vládě, která Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy uloží úkol, aby připravilo a realizovalo takové systémové programy, které zajistí skutečně efektivní výuku k toleranci a respektu na školách, a to do prosince 2018.

**Návrh usnesení č. 2/2018
Rady vlády pro záležitosti romské menšiny
ze dne 19. března 2018
k bodům 1 a 2**

Rada

I. žádá, aby Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, provedlo revizi připravenosti škol k řešení rasismu a šikany na školách;

II. žádá, aby Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy provedlo tematické šetření k rasově motivované šikaně a aby se toto šetření zaměřilo na získávání konkrétních kazuistik z případů, kdy k šikaně na podkladě etnicity došlo;

III. doporučuje Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy vymezit pozici výchovných poradců a školních metodiků prevence na školách, co by pracovníků školního poradenského pracoviště, tak aby nedocházelo ke kumulaci jejich pozic a zároveň snížit rozsah přímé pedagogické práce školních metodiků prevence na školách.

IV. ukládá pracovní skupině pro vzdělávání připravit ve spolupráci se zainteresovanými subjekty návrh podnětu vládě, aby uložila MŠMT přípravu a realizaci takových systémových programů, které zajistí skutečně efektivní výuku k toleranci a respektu na školách, a to do prosince 2018.

Hlasování o usnesení

Ano	Zdržel se	Ne
15	1	1

Usnesení bylo přijato.

4. Možnosti podpory asistentů pedagoga²

Další bod jednání vzešel z podnětu občanských členů Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a obecně se týkal postavení asistentů pedagoga a možností financování dalších pedagogických a nepedagogických pozic na školách k podpoře vzdělání romských žáků. Jedná se zejména o pozice sociálních pedagogů a školních asistentů.

Bc. Martina Horváthová v souvislosti s ukončením rozvojového programu na podporu asistenta pedagoga požádala zástupce MŠMT o informaci o tom, jak bude možné financovat asistenta pedagoga v budoucnosti, zejména v souvislosti s možností čerpání finančních prostředků na zajištění této pozice z šablon. Současně upozornila na skutečnost, že vzhledem k tomu, že školy

² V průběhu projednávání tohoto bodu se ze zasedání Rady omluvil Josef Stojka.

mají předem určenou částku, kterou z šablon mohou financovat, tak se může stát, že školy budou upřednostňovat k financování jiné pozice než je asistent pedagoga, protože asistent pedagoga nemusí být z pohledu školy prioritní, avšak z pohledu vyrovnání šancí na vzdělání romských žáků má asistent pedagoga nezastupitelnou roli. Dále se soustředila a to, jak bude pozice asistenta pedagoga do budoucna zajištěna.

Mgr. Václav Pícl informoval, že od září 2018 přejde financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním plně do systému podpůrných opatření. Školy mají možnost čerpat finanční prostředky na asistenta pedagoga z výzvy Šablony II, která byla vyhlášena dne 28. února 2018. Současný rozvojový program běží do konce srpna a od září je již možné čerpat finanční prostředky z Šablony II. Školy, které takto asistenta pedagoga financují, byly o změně informovány. Současně došlo k navýšení výzvy Šablony II oproti první výzvě. Tím je zajištěna kontinuita. Na jednotlivé žáky ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí mohou školy čerpat finanční prostředky na konkrétní podpůrná opatření a pro školu jako takovou mohou čerpat finanční prostředky na pozice jako je školní asistent, školní psycholog, sociálního pedagoga formou šablon.

V rámci diskuze dále upozornil na to, že je nutné rozlišovat podpůrná opatření, která jsou směřovaná na jednotlivé potřeby konkrétních žáků a financování pozic jako je např. školní asistent, který není spojen s individuální potřebou žáka, ale s potřebou školy, aby zajistila např. kontakt mezi učiteli, žáky a jejich rodiči. Aby tato pozice byla zachována, tak byla včleněna do šablon. Současně potvrdil připomínky diskutujících, že šablony neumějí reagovat na specifika jednotlivých škol např. znevýhodněním určité pozice pro určité typy škol. Šablony jsou nastaveny tak, aby celkový finanční objem odpovídal tomu, že každá škola si bude moci zažádat finanční prostředky ze šablon.

5. Informace o situaci v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu

O situaci v Letech u Písku se zajímaly mezinárodní organizace, a to jak vládní, tak i nevládní. Po desetiletích vyjednávání se podařilo vládě nalézt řešení, jak nevhodně umístěnou velkovýkrmu vepřů z místa utrpení Romů odstranit. Radu o současné situaci a o výsledcích tohoto úspěšného projektu informovala JUDr. Kateřina Kalistová, náměstkyně pro řízení Sekce živého umění z Ministerstva kultury.

Ve svém příspěvku uvedla, že dne 25.4.2018 proběhne v Letech veřejná diskuze o budoucí podobě památníku. Do června budou probíhat archeologické výzkumy na místě současného vepřína, případně v jeho okolí. V tom samém období bude probíhat příprava na demolici vepřína. Ideálně do června by vize a podmínky budoucího fungování památníku měla být stanovena, stejně tak jako vize pro architektonickou soutěž. Následně budou probíhat výběrová řízení k demolici současného vepřína a architektonická soutěž k podobě památníku s půlroční lhůtou pro podávání návrhů. Na podzim by měla začít samotná realizace demolice a likvidace ekologické zátěže. Začátkem roku 2019 by mělo proběhnout vyhodnocení architektonické soutěže a na přelomu března a dubna by měla začít realizace projektové dokumentace.

PhDr. Jana Horváthová, ředitelka Muzea romské kultury informovala o vývoji situace v Hodoníně u Kunštátu, památník, který muzeum převzalo k 25.1.2018.

Čeněk Růžička informoval o tom, že dlouhodobě prosazuje vznik Centra českých Romů a Sintů v Praze. Tato informace byla doplněna JUDr. Kateřinou Kalistovou a Martinem Martínkem, M. A. informací, že myšlenka vzniku Centra českých Romů a Sintů je rozpracována a ve spolupráci s Ministerstvem financí se vyjednává o podpoře projektu z finančního mechanismu Norských fondů. Ministerstvo kultury se k projektu prostřednictvím Muzea romské kultury hlásí.

**Návrh usnesení č. 3/2018
Rady vlády pro záležitosti romské menšiny
ze dne 19. března 2018
k bodu 5.**

Rada

I. bere na vědomí informaci o stavu projektu Památník v Letech u Písku. Vyjadřuje díky za úsilí, které věci věnuje vláda;

II. odsuzuje výroky znevažující utrpení obětí romského holocaustu a vyjadřuje podporu jeho návrhu uzákonění 2. srpna jako dne obětí romské genocidy;

III. doporučuje, aby Centrum Romů a Sintů zasvěcené také těm, kteří v Letech trpěli, zahynuli tam nebo po transportu do Auschwitz-Birkenau bylo vytvořeno v hlavním městě tak, aby připomínalo historii Romů a Sintů a především sloužilo jako dostupné místo vzdělávání, setkávání Romů a majoritní společnosti, besed, výstav a kulturních pořadů.

Hlasování o usnesení

ANO	NE	ZDRŽEL SE
15	0	1

Usnesení bylo přijato.

6. Různé

Tajemník Rady informoval, že v souvislosti s obměnou romských členů Rady vlády pro národnostní menšiny došlo dne 27.10.2018 k projednání požadavku na zastoupení Rady vlády pro záležitosti romské menšiny na Radě vlády pro národnostní menšiny prostřednictvím členství jednoho zástupce této Rady. Na základě dohody občanských členů obdržela kancelář Rady nominaci na Jána Baloga na člena Rady vlády pro národnostní menšiny.

**Návrh usnesení č. 4/2018
Rady vlády pro záležitosti romské menšiny
ze dne 19. března 2018
k bodu 6.**

Rada

nominuje Jána Baloga na pozici člena Rady vlády pro národnostní menšiny.

Hlasování o usnesení

Ano	Zdržel se	Ne
16	0	0

Usnesení bylo přijato.

Tajemník Rady dále informoval, že kancelář obdržela Výzvu nezákonně sterilizovaných žen, která byla předána členům Rady a bude součástí programu příštího zasedání Pracovní skupiny k tomuto tématu. Dále představil výstupy ze zasedání Výboru pro spolupráci se samosprávami ze dne 13.3.2018, který se dlouhodobě věnuje Opatření obecné povahy a připravuje stručnou analýzu důvodů, kdy došlo k zamítnutí vyplacení doplatku na bydlení v rámci OOP (v současné době evidujeme 13 případů).

Mgr. Martina Štěpánková na závěr podala informaci o připravovaném tematickém setkání zaměřeném na soužití Romů a majoritní společností, jež připravuje Sekce pro lidská práva. Setkání proběhne dne 5.4.2018.

Příští zasedání proběhne na přelomu května a června.

Předsedající poté jednání Rady ukončil.

JUDr. Robert Pelikán

ministr spravedlnosti

*předseda Rady vlády pro záležitosti
romské menšiny*